

תלמוד

קטע שלא נלמד

לתלמידי המכונים התורניים

מסכת סנהדרין כז ע"א – ע"ב

דף כז ע"א: "עד זומם", עד: "והיכן סתם לך"

דף כז ע"ב: "אלא הכא", עד: "אלא לאו רבי מאיר היא"

מועד הבחינה: כ"ט באדר ב' תשע"ד, בשעה 14:00

משך הבחינה: שלוש שעות

הוראות לנבחנים:

מבנה השאלון ומפתח הערכה:
בשאלון זה 10 שאלות. עליך לענות על 9 שאלות מהן ע"פ הפירוט הבא:
חובה לענות על שתי השאלות: 7, 10.
חובה לענות על שבע שאלות מבין השאלות: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9.

הניקוד לכל שאלה מופיע בסופה. בסה"כ – 100 נקודות.

חומר עזר מותר בשימוש: אין.

הוראות מיוחדות: מצ"ב צילום הגמרא ממסכת סנהדרין כז ע"א- ע"ב.

א. התשובות לשאלות במבחן מבוססות על פירוש רש"י בסוגיה, ועל תוספות ד"ה אין (בתחילתו עד המילים: "שאני פוסל את הראשונים", וכן מהמילים: "ויש מפרשים" (וי"מ), עד המילים: "הראשונים למפרע"). יש ללמוד היטב את כל הסוגיה בעזרת פירוש רש"י, ודברי התוספות הנ"ל, לפני כתיבת התשובות לשאלות.

ב. בשאלות שנתבקשת לפרט, לנמק או להסביר, עליך לפרט או לנמק ולהסביר את תשובותיך. תשובה שאינה מפורטת או מנומקת ומוסברת – לא תתקבל.

ג. כתוב במחברת הבחינה בלבד. אם ברצונך לכתוב טיוטה (ראשי פרקים, רישומים, סיכומים וכו') עליך לכתוב את הטיוטה בעמודים נפרדים, ולרשום בראש כל עמוד "טיוטה".

ב ה צ ל ח ה !

השאלות

מסכת סנהדרין כז ע"א – ע"ב

דף כז ע"א: "עד זומם", עד: "והיכן סתם לך"

דף כז ע"ב: "אלא הכא", עד: "אלא לאו רבי מאיר היא"

1. "עד זומם..."

- א. הסבר את הביטויים: "למפרע הוא נפסל", "מכאן ולהבא הוא נפסל", והדגם כל אחד מהם. (4 נק')
- ב. הסבר את דברי אביי ואת הפסוק עליו הוא מסתמך, וכן הסבר את דברי רבא (לפי הפירוש הראשון המובא בגמרא בדעתו של רבא) (3 נק')
- ג. מהו החידוש בעד זומם על פי רש"י ועל פי יש מפרשים שבתוס' ד"ה אין. (3 נק')

2. הטור חושן משפט הלכות עדות סימן לח כתב:

- ומה יש בין הכחשה להזמה? הכחשה אינה בגוף העדים אלא שמכחישין אותן. שאלו אומרים פלוני לווה מפלוני, ואלו אומרים יודעין אנו שלא לווה, כי היינו אצלו כל היום וראינו שלא לווה. והזמה בגוף העדים שאומר באותו שעה שאתם אומרים שלווה, הייתם עמנו. ומפני זה האחרונים נאמנין כיון שמעידין על גופן של העדים, והוי כאלו העידו עליהן שהרגו הנפש או שחללו שבת, והן אינן נאמנין על עצמן לומר לא עשינו כך וכך.
- א. הסבר מהי הכחשה, ומה ההבדל בין הכחשה להזמה? (3 נק')
  - ב. כת שניה של עדים העידו שהלווה היה עמהם באותה שעה שהעדים הראשונים מעידים שהייתה ההלוואה. האם זו הכחשה או הזמה? נמק. (3 נק')
  - ג. לפי דברי הטור - מדוע מאמינים לעדים המזימים ואין מאמינים לעדים המוזמים? (4 נק')

3. "איכא דאמרי, רבא נמי כאביי סבירא ליה..."

- א. במה סובר רבא כמו אביי, ואם כך מה קשה עליו, ומה היא התשובה? (5 נק')
- ב. "משום פסידא דלקוחות". באר והדגם כיצד יפסידו הלקוחות. (5 נק')

4. "מאי בינייהו? איכא בינייהו דאסהידו... אי נמי דפסלינהו בגזלנותא"

- א. עיין ברש"י והסבר בלשונך את שאלת הגמרא: "מאי בינייהו", ואת תשובתה: "דאסהידו תרי בחד ותרי בחד" (ע"פ הגהות הב"ח). בדבריך, באר את הדין לפי ההסבר הראשון בדברי רבא, ולפי האיכא דאמרי בדברי רבא. (6 נק')
- ב. "אי נמי דפסלינהו בגזלנותא". הסבר את תשובת הגמרא. בדבריך, באר את הדין לפי ההסבר הראשון בדברי רבא, ולפי האיכא דאמרי בדברי רבא. (4 נק')

5. תוספות בבבא קמא עג ע"א ד"ה דאסהידו, כתב:

- דאסהידו ביה תרי בחד ותרי בחד – משמע לפי שיש שני מזימים על כל אחד ואחד לא הוי חידוש. ותימה מה בכך הרי תרי כמאה הווי? ונראה לפרש דאסהידו ביה תרי בחד, כגון שאין הניזומין מסייע אחד לחבירו שאין האחד יודע כלום בעדותו של חבירו שראה אחד מחלון זה ואחד מחלון זה, או בהודאה אחר הודאה. ואלו שנים מזימים את שניהם, שכך שוים אלו כמו אחרים. ולא נקט האי לישנא אלא משום דמשתמע מיניה שאין המוזמים מסייעין זה את זה.
- א. הסבר כיצד הבינו תוס' בתחילת דבריהם את תשובת הגמרא, ומה היה קשה להם על כך? (6 נק')
  - ב. כיצד הבינו תוס' את תשובת הגמרא במסקנתם? דייק היטב בדבריך. (4 נק')

6. "מומר אוכל נבילות..."

- א. באר את הביטויים: "מומר לתאבון" ו"מומר להכעיס". (3 נק')
- ב. מדוע אוכל נבילות לתיאבון פסול לעדות, והסבר את מחלוקת אביי ורבא באשר לכשרותו או פסלותו לעדות של אוכל נבילות להכעיס. (7 נק')

7. "מיתבי אל תשת... אלו גזלנין ומועלין בשבועות...אלו גזלנין ומלוי ריביות..."

- א. נסח כלל המגדיר מהי "שבועת שווא" ומהי "שבועת שקר" [אין להסתפק בדוגמא שמובאת ברש"י]. (3 נק')
- ב. באר על מי מקשה הגמרא מהברייתא: "אלו גזלנין ומועלין בשבועות...". הסבר מה הקושיה, ומה התשובה. (7 נק')
- ג. באר את הקושיה מהברייתא: "אלו גזלנין ומלוי ריביות", ומדוע אין קושיה על רבא? (6 נק').

8. "נימא כתנאי..."

- א. איזו ממחלוקות אביי ורבא מציעה הגמרא לתלות במחלוקת תנאים? כתוב במחברתך את ארבע המילים בהן מסיימת הגמרא את ההצעה לתלות את מחלוקת האמוראים במחלוקת התנאים. (3 נק')
- ב. הסבר מדוע אביי כרבי מאיר, ומדוע רבא כרבי יוסי? פרט (7 נק').

9. "אליבא דרבי יוסי כולי עלמא לא פליגי... ר' יוסי היא"

- א. באר מדוע אביי ורבא לא נחלקו בדעת רבי יוסי, וכיצד מסבירים אביי ורבא (כל אחד לחוד) את שיטת ר' מאיר? (6 נק')
- ב. "והא איתותב". לאיזו קושיה כוונת הגמרא, וכיצד מיושבת קושיה זו לשיטת אביי? (4 נק')

10. בסוגיה מובאות מחלוקות בין אביי לרבא, ומחלוקת תנאים. להלן שאלות הקשורות למחלוקות אלו.

- א. במחלוקות שבתלמוד בין אביי לרבא, כמו מי ההלכה בדרך כלל? הוכח דבריך מסוגייתנו. (3 נק')
- ב. באר את הפסוק: "אל תשת ידך עם רשע להיות עד חמס" (שמות כג, א), לפי אביי ולפי רבא. (4 נק')
- ג. בגמרא נאמר שהלכה כאביי מפני שדבריו תואמים לסתם משנה, והכלל הוא שסתם משנה ר' מאיר. עיין בדף כז ע"ב: "אלא הכא קא סתם לן תנא דתנן... אלא לאו רבי מאיר היא", והסבר איזו סתם משנה היא כר' מאיר, וכיצד היא תואמת לדברי אביי. (7 נק')

